

Dr. Ferge Zsigmond

A MŰHOLD ÚTJÁN TÖRTÉNŐ NYILVÁNOSSÁGHOZ KÖZVETÍTÉS ÚJABB TANULSÁGAI – A MÁSIK TAGÁLLAMBAN TÖRTÉNŐ MŰSORSUGÁRZÁS ISMÉTELT KÉRDÉSE¹

I. BEVEZETÉS

I.1. A műsorsugárzó és a műsorszolgáltató szervezetek

Ahhoz, hogy a műsorsugárzó szervezetek online szolgáltatásaitak határokon átnyúló módon hozzáférhetővé tehessek, a műsorszolgáltató szervezeteknek valamennyi érintett területre a szerzői művekhez, illetve az egyéb, védelem alatt álló teljesítmények továbbkövetítéséhez szükséges szerzői jogokat meg kell szerezniük. A „digitális tömörítés”-nek nevezett eljárás, – amely lehetővé teszi egy fájlból adatállományok eltávolítását is, – különösen nagy értéket jelentett a rádió és a televízió számára.²

A műsorszolgáltató szervezetek közvetítése során fennáll annak kockázata, hogy a szerzők, gyártók és egyéb jogosultak műveit, illetve egyéb, védelem alatt álló teljesítményeit engedély vagy megfelelő díjazás nélkül használják fel. A művek, illetve az egyéb, védelem alatt álló teljesítmények továbbkövetítéséért való megfelelő díjazás, a tartalomkinálat sokféleségének biztosítása érdekében áll a fogyasztóknak is.

A szerzői és szomszédos jogok azonos szintű védelmét valamennyi tagállamban a 93/83 irányelv³ biztosítja. A szerzői művekkel, illetve az egyéb, védelem alatt álló teljesítményekkel kapcsolatos jogokat többek között a 2001/29/EK irányelv és a 2006/115/EK irányelv⁴ harmonizálja, amelyek a jogosultak magas szintű védelmét írják elő.

I.2. Kiindulásként rögzíteni kell

A vizsgálatunk tárgyát képző Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger Reg. Gen. mbH (AKM) és a Canal+ Luxembourg Sàrl (Canal+)-ügy-

¹ 2023. május 25-i, a Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger Reg. Gen. mbH (AKM) és a Canal+ Luxembourg Sàrl C-290/21. sz. ügy, ítélet ECLI:EU:C:2023:424.

² *Asa Briggs-Peter Burke: A Social History of the Media.* Polity Press, Cambridge, 2002, p. 273.

³ A Tanács 93/83/EGK irányelve (1993. szeptember 27.) a műholdas műsorsugárzásra és a vezeték nélküli továbbkövetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról.

⁴ A szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 1992. november 19-i tanácsi irányelv. Ezt az irányelvet hatályon kívül helyezték, és helyébe a 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv lépett.

ben⁵ az osztrák legfelsőbb bíróság – az Oberster Gerichtshof – előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett elő az Európai Bírósághoz. Az előterjesztő bíróság kérdése az volt, hogy a 93/83 irányelv alapján milyen megítélés alá esik az az eset, amikor a műholdas műsorszolgáltatók műsorcsomagjai egy új közönséget érnek el, egy olyan közönséget, amely eltér a műsorszolgáltatók szabadon fogható adásainak közönségétől.

Az EUB feladata jelen ügyben annak tisztázása volt, hogy a műholdas csomagszolgáltató az ügy konkrét körülményei között végez-e a nyilvánossághoz közvetítést.

Az előterjesztett kérdés az online platformok üzemeltetői felelősségének érzékeny problémáját is érintette, amely jellegének és terjedelmének problémakörét alapvető konfliktusok jellemzik. Egyesek szerint az online platformok olyan nagyléptékű bitorlást tesznek lehetővé, amelyből az üzemeltetők – a jogosultak kárára – haszonra tehetnek szert, ami igazolja, hogy a tartalmat érintő, jelentős ellenőrzési kötelezettségeket írjanak elő számukra.

Mások szerint az üzemeltetők számára ilyen ellenőrzési kötelezettségek előírása jelentős mértékben érintené a tevékenységüket, valamint a felhasználók jogait, és korlátozná a véleménynyilvánítás szabadságát és az online alkotói szabadságot is.

E konfliktusok azon viták során tetőztek, amelyek a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló (EU) 2019/790 irányelv⁶ uniós jogalkotó általi elfogadását övezték,⁷ amelynek 17. cikke az üzemeltetők esetében a platformjaik felhasználói által jogellenesen online hozzáférhetővé tett művek vonatkozásában különös felelősségi rendszert ír elő.

Ez az irányelv azonban – mivel az előzetes döntéshozatali eljárás során lépett hatályba – a jelen ügyben nem alkalmazható. Az esetet tehát az EUB-nek – függetlenül az uniós jogalkotó által elfogadott megoldásoktól – az ezt megelőző jogi háttér alapján kellett eldöntenie.

Jelen ügyben az előterjesztő bíróság kérdése többek között az EUB Airfield-ügyből⁸ eredő ítélkezési gyakorlatára vonatkozott, és annak értelmezésével volt kapcsolatos.⁹ Az ügyben a viszonylag összetett műszaki részletek mögött valójában az a jogi kérdés állt, hogy a 93/83 irányelv alapján milyen megítélés alá esik az a műsorszolgáltató szervezetrel szemben független szolgáltató, amely a tipikus esetekben az e szolgáltató szervezetet a műhold által

⁵ 2023. május 25-i a Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger Reg. Gen. mbH (AKM) és a Canal+ Luxembourg Sàrl C-290/21. sz. ügy, ítélet ECLI:EU:C:2023:424.

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről.

⁷ Henrik Saugmandsgaard főtanácsnoknak a Frank Peterson kontra Google LLC, YouTube LLC, YouTube Inc., Google Germany GmbH (C-682/18) és az Elsevier Inc. kontra Cyando AG (C-683/18)-ügyben tett indítványa (a továbbiakban: Saugmandsgaard indítvány) 4.pont.

⁸ Nilo Jääskinen főtanácsnoknak az Airfield NV Canal Digitaal BV kontra Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (Sabam) és Airfield NV kontra Agicoa Belgium BVBA C-431/09. és C-432/09. sz. egyesített ügyekben tett indítványa (a továbbiakban: Airfield indítvány).

⁹ 2011. október 13-i Airfield és Canal Digitaal-ítélet, 431/09 és C-432/09, a továbbiakban: Airfield-ítélet, EU:C:2011:648.

sugárzott műsorhordozó jelek végső fogyasztóival, a nyilvánossággal összekötő közvetítési láncban közreműködik.

A jelen – AKM-Canal+ – ügyben az előterjesztő bíróság kérdése a 93/83/EGK tanácsi irányelv 1. cikke (2) bekezdése a)–c) pontjának, valamint a 2001/29/EK irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozott.

A 93/83/EGK irányelve irányelv „Fogalommeghatározások” című 1. cikke (2) bekezdésének a), b) pontja szerint alkalmazásában „műholdas nyilvánosság” az a cselekmény, amikor a műsorsugárzó szervezet ellenőrzése és felelőssége mellett a nyilvánosság általi vételre szánt műsorhordozó jeleket a műhold felé, majd onnan a Föld felé vezető megszakítatlan közvetítési láncba juttatják.

A kódolt műsorhordozó jelek esetén a műholdas nyilvánosság” közvetítés akkor válsul meg, ha a kód feloldásához szükséges eszközt a műsorsugárzó szervezet vagy annak hozzájárulásával más bocsátotta a nyilvánosság rendelkezésére.”

A 2001/29 irányelv „A művek nyilvánosság” közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének joga” című 3. cikke az (1) bekezdésében előírja, hogy a „tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánosság” közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg”.

II. AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG TÁRGGYAL KAPCSOLATOS KORÁBBI ÍTÉLETEI

Az uniós jog alkalmazása körében rögzíteni kell, hogy az EUB nem jogosult az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ügyek eldöntésére, csak a jog értelmezésének segítése a feladata. Bár nincs kötve korábbi ítéleteiben foglalt értelmezéseihez, a tagállami bíróságok korábbi határozatait hiteles értelmezésként követik.¹⁰

A jelen AKM-Canal+-ügyben hozott határozata, bár új elemeket vezetett be, ugyanakkor korábbi, például a Svensson-ügyben hozott úttörő határozatára is épített,¹¹ amelyben megállapította, hogy a „nyilvánosság” közvetítés” fogalma megköveteli a mű olyan nyilvánosság” közvetítését, amelyet a szerzői jog jogosultja nem vett figyelembe, amikor az eredeti közvetítést engedélyezte. A jelen AKM-Canal+-ügyben hozott határozat ezt az elvet megerősítette, és a műholdas műsorszórás sajátos körülményeire alkalmazta.

A Svensson-ítélet rögzítette, hogy a nyilvánosság” közvetítés fogalma két együttes elemet ötvöz, a mű „közvetítésének cselekményét”, és a mű „nyilvánosság” közvetítését.

Egy internetes oldalon olyan védett művekre mutató kattintható linkek szolgáltatása, amelyeket más internetes oldalon mindenféle korlátozás nélkül közzétettek, ezen oldal ügy-

¹⁰ *Kecskés László*: Az EU-jog és jogharmonizáció. HVG-Orac, 2020, p. 498.

¹¹ 2014. február 13-i Nils Svensson és társai és a Retriever Sverige AB C-466/12. sz. ügy, ECLI:EU:C:2014:76.

feleinek közvetlen hozzáférést kínál az érintett művekhez, amely ezáltal „hozzáférhetővé tételnek” és „közvetítésnek” minősül.

Az olyan közvetítés, amelyet egy internetes oldal üzemeltetője ilyen linkek szolgáltatása révén végez, az általa működtetett internetes oldal valamennyi lehetséges felhasználóját célozza, vagyis meghatározatlan, viszonylag jelentős számú címzettet.

Ahhoz, hogy egy közvetítés a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma alá tartozzon, szükséges, hogy a közvetítés – amely ugyanazon művekre irányul, mint az eredeti közvetítés – azonos technikai módon valósuljon meg, és egy új, olyan nyilvánosságot célozzon meg, melyet a szerzői jog jogosultjai az eredeti nyilvánossághoz közvetítés engedélyezésekor nem vettek figyelembe. Új nyilvánosság hiányában a szerzői jog jogosultjainak engedélye a hasonló nyilvánossághoz közvetítés esetében nem szükséges.

Ellentétes a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével, ha az adott tagállam szélesebb körű védelmet biztosíthat a szerzői jog jogosultjai számára azáltal, hogy a nyilvánossághoz közvetítés fogalmát úgy határozza meg, hogy az szélesebb cselekményi kört fedjen le, mint amely e rendelkezésben szerepel.

Az EUB az AKM és Canal+-ügyben többek között a „műholdas nyilvánossághoz közvetítés” fogalmának értelmezése kapcsán több ízben hivatkozott az *Airfield*-ítéletről eredő korábbi megállapításaira.

Az ítélet megállapításai szerint a műsorsugárzó szervezetek ellenőrzéssel bírnak azon cselekmény felett, amikor e jeleket műholdas közvetítésre átjuttatják, és viselik annak felelősségét.

Attól az időponttól kezdve, amikor e jeleket a műhold felé sugározzák, azokat valamely nyilvánosságnak szánják, mégpedig a rendelkezésre bocsátott dekódolókárttyával rendelkező nyilvánosság számára. A televíziós műsorok közvetett közvetítése, valamint közvetlen közvetítésük teljesíti az irányelv 1. cikke (2) bekezdésének *a)* és *c)* pontjában szereplő valamennyi együttes feltételt, és így mindkettőt egyetlen, műhold útján történő nyilvánosság-hoz közvetítésnek és ezáltal oszthatatlannak kell tekinteni.

A műhold útján történő nyilvánosság-hoz közvetítés engedélyezése kapcsán az ítélet megállapította, hogy a szerzői jogok jogosultjainak engedélyezniük kell szerzői jogi védelemben részesülő műveik minden, műhold útján történő nyilvánosság-hoz közvetítését.

Ilyen engedélyt kell beszereznie annak a személynek, aki ilyen közvetítésbe kezd, vagy abban úgy működik közre, hogy e közvetítés révén a védelemben részesülő műveket valamely új nyilvánosság számára teszi elérhetővé, egy olyan nyilvánosság számára, amelyet a szerzői jogi védelemben részesülő művek szerzői egy más személynek adott engedély során nem vettek figyelembe.

Az érintett jogok jogosultjai számára műveik műhold útján történő nyilvánosság-hoz közvetítéséért olyan megfelelő díjazást kell biztosítani, amely figyelembe veszi a műsorok minden aspektusát, így azok tényleges és potenciális közönségét.

A műholdasprogramcsomag-szolgáltató az érintett közvetítést kódolja, vagy az e közvetítéshez a kódolókulcsokat rendelkezésre bocsátja.

E szervezet különböző műsorsugárzó szervezetektől származó közvetítéseket gyűjt egybe egy új audiovizuális termékben úgy, hogy ő határozza meg az ily módon létrehozott programcsomag tartalmát. Ezzel kiterjeszti a televíziós műsorokhoz hozzáféréssel rendelkező személyek körét, és egy új nyilvánosság számára teszi lehetővé a szerzői jogi védelemben részesülő művekhez vagy egyéb alkotásokhoz való hozzáférést.

Ehhez köteles a televíziós műsoroknak közvetett és közvetlen közvetítése során való közreműködése céljából az érintett jogok jogosultjainak engedélyét beszerezni.

A *Télévisions-ügyben*¹² az EUB megállapította, hogy az egyetemes szolgáltatási irányelv¹³ szerint a tagállamok átviteli kötelezettséget írhatnak elő a rádió- vagy televízióműsor-csatornák nyilvános terjesztésére használt elektronikus hírközlő hálózatokat szolgáltató vállalkozásokra.

Önmagában az a tény, hogy egy vállalkozás e szolgáltatások nyújtása érdekében „elektronikus hírközlő hálózat”, azaz az internet felhasználója, nem bizonyítja, hogy ő maga is ilyen hálózat szolgáltatója.

A tévéműsorok online közvetítését kínáló műsorszolgáltató nem elektronikus hírközlő hálózatot, hanem csak hozzáférést biztosított az elektronikus hírközlő hálózatokon nyújtott audiovizuális szolgáltatások tartalmához. A továbbítás szabályozása a tartalom szabályozásától elkülönül, és a közös szabályozási keret nem terjed ki az elektronikus hírközlési szolgáltatások igénybevételével elektronikus hírközlő hálózaton nyújtott szolgáltatások tartalmára.

Az a vállalkozás, amely televíziós műsorok online közvetítését kínálja televíziós csatornák vagy a nyilvánosság számára, pusztán e tény alapján nem tekinthető olyan vállalkozásnak, amely elektronikus hírközlő hálózatot biztosít. Nem zárható ki azonban, hogy egy tagállam átviteli kötelezettséget írjon elő az elektronikus hírközlő hálózatok biztosítása nélkül televíziós műsorok online közvetítését kínáló a vállalkozások számára.

A *Mircom-ügyben*¹⁴ a hozzáférést szolgáltató megtagadta olyan információk megadását, amelyek egy peer-to-peer hálózatból gyűjtött több ezer IP-cím alapján lehetővé teszik ügyfelei azonosítását.

Az EUB megítélése szerint a védett művet tartalmazó médiafájl korábban letöltött darbjainak ilyen hálózaton keresztüli feltöltése „a mű nyilvánosság számára hozzáférhetővé

¹² 2018. december 13-i, *Télévisions SA kontra Playmédia France* 298/17. sz. ügy, EU:C:2018:1017.

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/22/EK irányelve (2002. március 7.) az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról (egyetemes szolgáltatási irányelv).

¹⁴ A 2021. június 17-i, *Mircom kontra Telenet BVBA* C-597/19. sz. ügy, ECLI:EU:C:2021:492.

tételét” jelenti még akkor is, ha ezek a darabok önmagukban használhatatlanok, és a feltöltés automatikusan generálódik, ha a felhasználó e megosztó szoftverre feliratkozott és – miután megfelelő tájékoztatást kapott annak jellemzőiről – annak alkalmazásához hozzájárulását adta.

A szellemitulajdon-jogok jogosultja az ebből fakadó védelemre lehet jogosult. Az információkérésnek különösen visszaéléstől mentesnek, indokoltnak és arányosnak kell lennie. Az uniós jog elvben nem zárja ki, hogy a szellemitulajdon-jogok jogosultja – vagy az ő nevében eljáró harmadik fél – rendszeresen regisztrálja a peer-to-peer hálózatok felhasználóinak IP-címeit.

Amennyiben az internetkapcsolatokat állítólagos jogsértő tevékenységekhez használták, lehetőség van a felhasználók nevének és postai címének a tulajdonossal vagy harmadik féllel kártérítési kereset céljából történő közlésére.

Az EUB az *SGAE-ügyben*¹⁵ a szállodai szobákban elhelyezett televíziókészülékek útján közvetített művekkel kapcsolatban rögzítette, hogy a tárgyi eszközök pusztá biztosítása önmagában nem képez a 2001/29 irányelv értelmében vett nyilvánosságához való közvetítést.

Az ilyen adások vétele egy szélesebb hallgatóságnak van szánva, és olykor haszonszerzési cél nélkül a befogadóközönség egy újabb része hallhatja vagy láthatja a művet, a hangszóró vagy más hasonló eszköz által kibocsátott adás közvetítése már nem csupán annak sugárzásának befogását jelenti, hanem olyan független cselekményt is, amellyel a sugárzott művet egy új közönséghez közvetítik. Az ilyen nyilvános vétel esetén már felmerül a szerző kizárólagos engedélyezési joga.

Még ha a tárgyi eszközök pusztá biztosítása önmagában nem is képez közvetítést, a szálloda által az e létesítmény szobáiban tartózkodó vendégek számára az ott elhelyezett televíziókészülékek segítségével történő adásjel-közvetítés – függetlenül az alkalmazott jelátviteli módszertől – az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/1/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánosságához közvetítésnek minősül.

A *YouTube és Cyando egyesített ügyekben*¹⁶ az EUB az online platformok felhasználók által készített feltöltések megsértéséért való felelősségéről határozott.

Ítéletében rögzítette, hogy az olyan videómegosztó platform vagy tárhely- és fájlmegosztó platform üzemeltetője, amelyen felhasználók védelem alatt álló tartalmakat jogellenesen hozzáférhetővé tehetnek a nyilvánosság számára, nem felelős e tartalmaknak a „nyilvánosságához közvetítéséért”, kivéve ha a platform pusztá rendelkezésre bocsátásán túl közremű-

¹⁵ 2006. december 7-i, a Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) és a Rafael Hoteles SA A C-306/05. sz. ügy, ítélet ECLI:EU:C:2006:764.

¹⁶ 2021. június 22-i, Frank Peterson és a Google LLC, a YouTube Inc., a YouTube LLC, a Google Germany GmbH C-682/18, valamint az Elsevier Inc. és a Cyando AG C-683/18) ügy, C-682/18. és C-683/18. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2021:503.

ködik abban, hogy ilyen tartalmakat a szerzői jog megsértésével a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyenek.

A 2001/29 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének *a*) pontja értelmében¹⁷ ahhoz, hogy e rendelkezés alapján kizárható legyen a 14. cikk (1) bekezdésében előírt felelősség alóli mentesülés, az érintett üzemeltetőnek tudomással kell bírnia felhasználóinak a platformjára feltöltött, védelem alatt álló tartalmakra vonatkozó konkrét jogellenes cselekményeiről.

A 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdésével nem ellentétes, ha a nemzeti jog értelmében valamely szerzői jog vagy szomszédos jog jogosultja csak akkor eszközölhet ki ideiglenes intézkedést – az olyan közvetítővel szemben, amelynek a szolgáltatását harmadik személy a jogosult jogának megsértése céljából anélkül vette igénybe, hogy ezen közvetítő az ezen irányelv 14. cikke (1) bekezdésének *a*) pontja értelmében tudomással bírt volna a jogsértésről –, ha a bírósági eljárás megindítása előtt a közvetítőt e jogsértésről előzetesen értesítették, és e közvetítő haladéktalanul nem távolította el az érintett tartalmat, vagy nem szüntette meg az ahhoz való hozzáférést, és nem gondoskodott arról, hogy ilyen jogsértésekre újból ne kerüljön sor.

III. A TÉNYÁLLÁS, A FELEK ÁLLÁSPONTJA ÉS AZ ELJÁRÓ BÍRÓSÁGOK MEGÁLLAPÍTÁSAI

III.1. Az ügy előzményei

Az AKM szerzői, zeneszerzői és zenei kiadói bejegyzett korlátolt felelősségű társaság egy közös jogkezelő szervezet, amely a tagjai részére zeneművek nyilvános előadásához, sugárzásához fűződő jogait képviseli Ausztriában. Ennek keretében begyűjti a promóterektől, műsorszolgáltatóktól és egyéb szolgáltatóktól a szerzői jog által védett zene nyilvános előadására, sugárzására/elérhetővé tételére vonatkozó engedélyeket, és az adminisztrációs költségek levonása után ezeket teljes egészében a szerzők részére, illetve kölcsönös megállapodások és társszerződések keretében szétosztja a területén közreműködő más közös jogkezelő szervezetek között. A zeneművekre vonatkozó felhasználási engedély jogosultja, amely osztrák területen megbízások alapján műsorszugárzási jogokat gyakorlására jogosítja.

Az osztrák szerzői jogi szabályozás – az UrhG¹⁸ – szerint kizárólag a közös jogkezelő szervezetek érvényesíthetik a művek sugárzásának – többek között műhold útján történő

¹⁷ Amely szerint: „*a*) a szolgáltatónak nincsen tényleges tudomása jogellenes tevékenységről vagy információról, és – ami a kárigényeket illeti – nincsen tudomása olyan tényekről vagy körülményekről, amelyek nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy információra utalnának”.

¹⁸ Az osztrák szerzői jogi törvény, az 1936. április 9-i „Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte”, Urheberrechtsgesetz (UrhG) jelen ügyben alkalmazandó, 2018. december 27-i hatályos változatának 59a §-a szerint.

– felhasználásához való jogot a kábelen keresztül történő egyidejű, teljes körű és nem módosított továbbközvetítés céljából. Ez azonban a szerzői jogok megsértése miatti bírósági eljárás megindításához való jogra nem vonatkozik.

A luxembourgi székhelyű Canal+ más tagállamban található műsorsugárzó szervezet kódolt műsorcsomagjait műholdon keresztül, díj ellenében kínálja több, nagy felbontásban (HD minőség) vagy normál felbontásban (SD minőség). A kiválasztott beállítások cél szerint konfigurálhatóak, és a beállítások bármikor frissíthetők.

E más tagállamokban a műsorhordozó műholdas jeleknek a közvetítési láncba való bejuttatását (uplink) legtöbbször a műsorsugárzó szervezetek végzik, olykor a Canal+-on keresztül, a nagy felbontású programok kínálatának egészét és a kiegészítő információkat is tartalmazó csomagot szolgáltatnak. A műholdon keresztül történő „visszaküldést” követően e csomagot a lefedettségi területen belül műholdas vevőkészülékekkel lehet fogni. A műholdas programcsomag részekre van osztva, és a felhasználó terminálon keresztül, dekóder segítségével a programok mindegyikéhez hozzá tud férni.

Az UrhG szerint, „a műholdas műsorsugárzás esetén a szerzót érintő felhasználási cselekmény amikor a műsorsugárzó szervezet ellenőrzése és felelőssége mellett a műsorhordozó jeleket a műhold felé, majd onnan a Föld felé vezető megszakítatlan közvetítési láncba juttatják. A műholdas műsorsugárzás tehát csak abban az államban valósul meg, ahol erre a [közvetítési láncba] juttatásra sor kerül.”¹⁹

A jelen ügy tárgyát képező műholdas programcsomagok fizetős és ingyenes televíziós csatornákat is tartalmaztak. Az ingyenes csatornák nem voltak kódolva, és osztrák területen normál felbontású (SD) minőségben bárki által foghatók voltak.

III.2. A felek álláspontja

Az AKM álláspontja szerint a Canal+ megsértette az általa kezelt jogokat, és ezért vele szemben keresetet indított a műholdas jelek ausztriai sugárzásának abbahagyására való kötelezés, valamint díjazás megfizetése iránt. Hivatkozása szerint az alperes azokban a tagállamokban, ahol a műholdas sugárzásra vagy nyilvánosságához közvetítésre került sor, semmilyen felhasználási engedélyt nem szerzett be, és a jelen ügy tárgyát képező műholdas műsorsugárzást ő – mint jogkezelő szervezet – Ausztriában nem engedélyezte.

Megítélése szerint az érintett sugárzással a Canal+ egy további ügyfélkategóriát szolgál ki, amelyre nem terjednek ki az érintett műsorsugárzó szervezetek által adott esetben a szóban forgó művek műholdas nyilvánosságához közvetítése céljából a sugárzás helye szerinti tagállamokban megszerzett engedélyek, és a Canal+-nak az AKM-től a műholdas jelek Ausztriában történő sugárzásához engedélyt kellett volna szereznie.²⁰

¹⁹ Az UrhG 17b. §-a (1) bekezdése szerint.

²⁰ UrhG 59a. § (2) bekezdése szerint.

A Canal+ ezzel szembeni állítása szerint tevékenysége a műsorsugárzó szervezetek hozzájárulásával csupán egy olyan infrastruktúra rendelkezésre bocsátására szorítkozott, amely az e szervezetek által egy műholdhoz vezető közvetítési láncba Ausztrián kívül bevitt jel kódolását teszi lehetővé. A 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének *b*) pontjában rögzített kibocsátás szerinti tagállam elvével összhangban nem az AKM, hanem kizárólag a sugárzás helye szerinti tagállamokban működő szerzői jogi közös jogkezelő szervezetek jogosultak az ügy tárgyát képező felhasználási cselekmény alapján eljárni. Továbbá, hogy a Canal+ által végzett ezen felhasználási cselekményre az érintett műsorszolgáltatók által a sugárzás helye szerinti tagállamokban megszerzett engedélyek kiterjednek.

Négy társaság, köztük a Seven.One Entertainment Group GmbH németországi székhelyű műsorsugárzó szervezet és a ProSiebenSat.1 PULS 4 GmbH ausztriai székhelyű műsorsugárzó szervezet számára az EUB a Canal+ támogatása végett az eljárásba történő beavatkozásukat engedélyezte.

III.3. Az eljáró bíróságok szerint

2019. október 31-i ítéletével a bécsi kereskedelmi bíróság – a Handelsgericht Wien – elutasította a műholdas jelek Ausztriában történő sugárzásának abbahagyása iránti keresetet, azonban mind a többségében sugárzásának abbahagyására irányuló kereseti kérelemnek, mind pedig a kapcsolódó dokumentumok benyújtására való kötelezésre irányuló kérelemnek helyt adott.

Az ezen ítélettel szemben benyújtott fellebbezés tárgyában eljáró bécsi regionális felsőbb bíróság – az Oberlandesgericht Wien – 2020. júniusi ítéletével jóformán ugyanilyen értelmű ítéletet hozott. Megítélése szerint az ügy tárgyát képező műholdas csomagok egy új közönséget érnek el, egy olyan közönséget, amely eltér a műsorszolgáltatók szabadon fogható adásainak közönségétől.

Ezen ítélettel szemben mind az AKM, mind a Canal+, mind a Seven.One Entertainment Group GmbH, mind a ProSiebenSat.1 PULS 4 GmbH felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő osztrák legfelsőbb bírósághoz.

E bíróság szerint jelen ügyben mind a műsorsugárzó szervezet felhasználási cselekményének, mind pedig a műholdas csomag szolgáltatója beavatkozásának kizárólag arra a tagállamra kellett volna korlátozódnia, amelyben a műsorhordozó jeleket az érintett közvetítési láncba juttatják, mivel az ilyen szolgáltató tevékenységének a műsorsugárzó szervezet oldalán történő gyakorlása során mindössze a tevékenységének alapját képező, egységes és oszthatatlan műholdas sugárzás cselekményéhez nyújt segítséget.

Ha nem ez az eset áll fenn, felmerül a kérdés, hogy e szolgáltató konkrét felhasználási cselekményei mennyiben sértik a szerzői jogokat amiatt, hogy az e jelek vételi helye szerinti tagállamban új közönséget is érinthetnek. Ebben az összefüggésben meg kell határozni, hogy van-e jelentősége annak a ténynek, hogy az ügy tárgyát képező műholdas program-

csomagokban a szolgáltató ingyenes televíziós műsorokat is kínál. E műsorok már bármely felhasználó számára a lefedettség területén szabadon hozzáférhetők.

Megítélése szerint az ügy kérdéseinek megválaszolásához az uniós és a nemzeti rendelkezések alkalmazásán túl az azokkal összefüggő bizonytalanságok feloldására volt szükség. Ezért eljárását felfüggesztette, és a 93/83/EGK irányelv, valamint a 2001/29/EK irányelv értelmezésére irányuló két kérdést terjesztett előzetes döntéshozatalra az EUB elé. Az első kérdésre adott válaszára tekintettel az EUB a második kérdést nem tartotta szükségesnek megválaszolni.

IV. A FŐTANÁCSNOKI INDÍTVÁNY SZERINT

Az ügyben eljáró Maciej Szpunar főtanácsnoknak – bár egyetértett az EUB Airfield-ügybeni azon megállapításával, hogy a műholdasprogramcsomag-szolgáltató tevékenysége műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítésnek minősül – fenntartásai voltak annak megállapításával kapcsolatban, hogy egyrészt a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontjában írt műsorsugárzó szervezet ellenőrzése és felelőssége nem a műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítés egészére, hanem csak a jeleknek a közvetítési láncba való juttatására vonatkozik, másrészt hogy ez az ellenőrzés és felelősség megosztható lenne.

Álláspontja szerint a jelek közvetítési láncba juttatása után az ellenőrzés más személy általi átvétele valójában a közvetítési lánc megszakítását jelentené.

A felelősség kapcsán rögzítette, hogy mivel a jeleknek a megszakítatlan közvetítési láncba juttatásáról szóló döntés szükségszerűen a nyilvánosság általi hozzáférhetőséghez vezet, így a műsorsugárzó szervezet nem zárhatja ki a felelősségét az e jelek által továbbított műsorok nyilvánossághoz közvetítéséért.²¹ Az ellenőrzésnek teljesnek kell lennie, és harmadik fél szolgáltatásain keresztül is megvalósulhat. Ez a helyzet áll fenn a jelek kódolása esetén is.

Megállapítása szerint a 93/83 irányelv elfogadásakor a műholdas programcsomagok üzleti modellje még nem létezett, ezért az irányelv alkotói az ilyen csomagok nyújtásával nem számoltak. Ez okból az irányelv – különösen a kibocsátás szerinti tagállam elvére vonatkozó – rendelkezései jelen ügyben nem alkalmazhatók.

Ha a műholdasprogramcsomag-szolgáltató tevékenysége a műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítés egyetlen cselekménye, akkor nem lehet szó eredeti és továbbközvetítésről.

Az új nyilvánosság számára nyújtott közvetítéssel kapcsolatos felelősség kérdése kapcsán emlékeztetett, hogy a szolgáltató a műsorsugárzó szervezettől függetlenül köteles a szerzői és szomszédos jogok jogosultjaitól engedélyt kérni azon új nyilvánosság tekintetében, amelynek hozzáférést biztosított. Az EUB szerint az „új nyilvánosság” létezése feltételeinek teljesülése esetén csak az eredeti közvetítéstől eltérő nyilvánossághoz közvetítés meglétének

²¹ Indítvány 34. pont.

megállapítására szolgáló kritérium.²² Megítélése szerint a műsorsugárzó szervezetek feladata az, hogy a közvetítés származási tagállamában az erre vonatkozó engedélyt beszerezzék.²³

Úgy vélte, hogy a műholdascsomag-szolgáltató csak akkor felelős a jogtulajdonosokkal szemben az új nyilvánossághoz közvetítésért, ha tevékenysége olyan nyilvánossághoz szóló közvetítésnek minősül, amely különbözik a műholdas nyilvánossághoz közvetítéstől, és annak a műsorszolgáltatónak tudható be, amelyiknek az irányítása és felelőssége alatt a műsort hordozó jel a kommunikációs láncba bekerül.

Az Airfield-ítélet megállapításaival kapcsolatban ellentmondásosnak tartotta megállapítani egyrészt azt, hogy ilyen esetekben egyetlen és oszthatatlan kommunikációs cselekmény történik a nyilvánosság felé, másrészt pedig kijelenteni azt, hogy a műholdas programcsomag-szolgáltató további vagy „új” közönséget ér el, amelyet a szerzői jogok tulajdonosai a műsorszolgáltatók engedélyének megadásakor nem vettek volna figyelembe.

Megítélése szerint a nyilvánosságot kifejezetten egy kommunikációra való hivatkozással határozzák meg, és az a nyilvánosság, amelyre ez a közlés irányul, az e közlés nyilvánossága, vagyis adott esetben bárki, aki a műholdas lábnyomon belül van. Ebből következő megállapítása szerint jelen ügyben nem volt „új” nyilvánosság.

A műholdas programcsomag-szolgáltató előfizetési díjak felszámításával és a közvetítések egy új audiovizuális rendszerbe foglalásával kapcsolatban tett megállapításai szerint a különböző műsorsugárzó szervezetektől származó műsoroknak egy műholdas programcsomagba történő egybegyűjtése – abból a szempontból, hogy a szerzői jog jogosultjainak engedélyéhez kötött cselekményről van-e szó – nem releváns.

A kódolt műsorsugárzás és a szabadon fogható műsorsugárzás továbbközvetítése kapcsán kifejtett véleménye szerint a nyilvánosság a vételi területen belül található valamennyi személyt magában foglalja, míg a kódolt műsorsugárzás esetében csak azokat a személyeket, akik rendelkeznek a kód feloldásához szükséges eszközzel. Ezért nincs szó arról, hogy az egyik műsorsugárzás új nyilvánossággal rendelkezne a másik műsorsugárzás nyilvánosságához képest, így ezek két különálló, műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítésnek minősülnek. Ezen a következtetésen nem változtat az a tény, hogy e két műsorsugárzás vivőjelét a műholdra való átjátszás céljából egyetlen sugárnyalábba lehet tömöríteni és keverni.

A műholdas programcsomag-szolgáltató a műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítés során egységes és oszthatatlan cselekményben működik közre. Ezért nem céloz meg új nyilvánosságot. Indítványában foglaltak szerint nehéz elképzelni, hogy egy nagy felbontású televíziós műsor közvetítése egy normál felbontású műsor továbbközvetítésének minősülne. Az ilyen közvetítés létrehozójának a nagy felbontású műsorhoz valójában a normál felbontású közvetítéstől eltérő forráson keresztül kell hozzáférnie. Ezért nincs szó másodlagos közvetítésről, és az „új nyilvánosság” fogalma ezért nem alkalmazható.

²² Indítvány 52. pont.

²³ Airfield-ítélet 75. pont.

Az a pusztán tény, hogy a mű ugyanazon nyilvánosság számára alacsonyabb minőségben is elérhető, nem mentesíti automatikusan a mű felhasználóját azon kötelezettség alól, hogy a magasabb minőségű sugárzáshoz a jogosultak engedélyét beszeresse.

További megjegyzése szerint az új 2019/789 irányelv alapján esetleg más következtetésre lehetne jutni, és a jelen ügybeni tevékenység – a jelnek a műholdas műsorátvivő rendszerbe való belefoglalásának módjától függően, valamint attól függően, hogy az érintett műsorsugárzó szervezet a műholdas programcsomagban szereplő műsorokat önállóan és szabadon hozzáférhetően kínálja-e – az irányelv 8. cikkének (1) bekezdése szerinti „műsorok közvetlen betáplálás útján történő közvetítésének” vagy az irányelv 2. cikkének (2) bekezdése szerinti „továbbközvetítésnek” minősülhetne. Ez a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdése a) pontjának hallgatólagos módosítása lenne ezen irányelv 1. cikke (3) bekezdésének a 2019/789 irányelv 9. cikkében előírt kifejezett módosítása mellett.²⁴

Megítélése szerint az irányelv 1. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy a műholdas csomag szolgáltatója nem köteles megszerezni abban a tagállamban, amelyben az így közölt védett művek a nyilvánosság számára hozzáférhetőek, a szerzői jogok és a szomszédos jogok jogosultjainak felhatalmazását olyan, műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítésre, amelyben a szolgáltató részt vesz.

V. AZ ESET ÉRTÉKELÉSE

V.1. Az előterjesztő bíróság kérdése

Jelen ügy értékelésének kiindulópontjaként rögzíteni kell annak tényét, hogy a műholdas televíziózás lehetővé tette, hogy a sugárzás kibocsátói egy államénál sokkal nagyobb területet fedjenek le. A műhold szerepe a jelen ügyben csak abban áll, hogy a korábban használt földi digitális hálózatot helyettesítse. Ennek kapcsán merült fel a kérdés, hogy melyik szerzői jog alkalmazandó: csak annak az államnak a joga, ahonnan a jelet a műholdra továbbítják vagy azon államok jogai is, ahol a jel vételére lehetőség van?²⁵

A válasz során kiindulásként meg kell állapítani, hogy az irodalmi és a művészeti művek védelméről szóló Berni Unió Egyezmény²⁶ szabályozási rendszere a territorialitás elvén alapul. Az egyezmény szöveg 5. cikkének megállapítása szerint „[a] származási országban a védelemre a belföldi törvények irányadók. De ha a szerző nem állampolgára azon mű

²⁴ Indítvány 45. pont.

²⁵ Indítvány 23. pont. Nilo Jääskinen főtanácsnoknak az Airfield NV Canal Digitaal BV kontra Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (Sabam) és Airfield NV kontra Agicoa Belgium BVBA C-431/09. és C-432/09. sz. egyesített ügyekben tett indítványa (a továbbiakban: Indítvány) 23. pont.

²⁶ Berni Unió Egyezmény (1971. július 24-i párizsi egyezmény). Magyarországon kihirdette a 1975. évi 4. törvényerejű rendelet.

származási országának, amelyre nézve ezen egyezmény alapján védelmet élvez, ebben az országban ugyanolyan jogok illetik meg, mint a belföldi szerzőket”²⁷

A nemzeti szintű szerzői jogi védelem – mint az egyezmény alapvető nemzetközi magánjogi szabályozási elve – a védelemre a származási ország a belföldi törvényeit tekinti irányadónak.

Kérdésével az osztrák legfelsőbb bíróság arra várt választ, hogy a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének *b*) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy abban az esetben, ha a műholdas-programcsomag-szolgáltató ahhoz a műholdas nyilvánosságához közvetítéshez, amelyben közreműködik, köteles beszerezni az érintett szerzői és szomszédos jogok jogosultjainak engedélyét, amelyet – az érintett műsorsugárzó szervezet részére adott engedélyhez hasonlóan – kizárólag abban a tagállamban kell beszereznie, amelyben a műsorhordozó jeleket a műholdhoz vezető közvetítési láncba juttatják.

A fellövés helye szerinti jogosítás elve – az emissziós elv – elsődlegesen úgy tekinti, hogy a szerzői jogi értelemben vett felhasználás a műsort hordozó műholdas sugárzott jelek kibocsátásának – fellövésének – helye szerinti ország területén valósul meg. Ebből következően a védett szerzői alkotások felhasználásának jogosítása is a fellövés helye szerinti ország területén és nemzeti joga szerint kell, hogy történjen.²⁸

Az előterjesztő bíróság kérdése alapjául szolgáló helyzetet az uniós jogalkotó már az irányelv (7) preambulumbekkezdésében is érzékeltte, amikor rögzítette, hogy „a műsorok szabad sugárzását tovább gátolja a jelenlegi jogbizonytalanság azzal kapcsolatban, hogy a műholdas sugárzás, amelynek jelei közvetlen vételre alkalmasak, csak a sugárzás kibocsátása szerinti országban érinti-e a jogokat, vagy minden olyan országban is, amelyben a műsor fogható; mivel a távközlési műholdak, illetve a műsorszóró műholdak a szerzői jog tekintetében egyformának tekintendők, ez a jogbizonytalanság jelenleg majdnem minden olyan műsort érint, amelyet a Közösségben műhold útján sugároznak”.

V.2. A kibocsátás szerinti tagállam elve

Az uniós jog szempontjából a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének *b*) pontja választot is erre a kérdésre, amikor rögzítette, hogy: „A műholdas nyilvánosságához közvetítésre csak abban a tagállamban kerül sor, ahol a műsorsugárzó szervezet ellenőrzése és felelőssége mellett a műsorhordozó jeleket a műhold felé, majd onnan a Föld felé vezető megszakítatlan közvetítési láncba juttatják.”

Bár ez a rendelkezés az irányelvben a „Fogalommeghatározások” cím alatt szerepel – a kibocsátás szerinti földrajzi területen kívül használt eszközökre nézve a kibocsátás szerinti

²⁷ Berni Uniói Egyezmény 5. cikk. (3) bekezdés

²⁸ *Munkácsi Péter*: Műholdas műsorsugárzás és vezeték útján történő továbbközvetítés. Európai Jogi Figyelő, 2000. október.

tagállam elvét az irányelv egyik fő anyagi jogi szabályaként fogalmazta meg. Következésképpen az ilyen cselekményre a kibocsátás szerinti tagállam szerzői jogát kell alkalmazni.

Ezzel párhuzamosan a 93/83 irányelv biztosítja a szerzői és szomszédos jogok azonos szintű védelmét valamennyi tagállamban azáltal, hogy az irányelv 2. és 4. cikkében ezt a védelmet harmonizálja. A sugárzási jog keretében előírja továbbá, hogy a tagállamok kizárólagos jogot biztosítanak a szerző számára szerzői jogi védelemben részesülő műveinek műholdas nyilvánosságához közvetítése engedélyezésére.

Az előadók, hangfelvétel-előállítók és műsorsugárzó szervezetek jogai között elsődlegesen rögzíti, hogy a műholdas nyilvánosságához közvetítés esetében az előadók, hangfelvétel-előállítók és műsorsugárzó szervezetek jogai védelmet élveznek. Így, mivel a „vezeték nélküli sugárzás” fogalmába a műholdas nyilvánosságához közvetítés is beleértendő, a jogosultaknak a művek a vétel helye szerinti tagállamban történő felhasználásával kapcsolatos jogai a sugárzás kibocsátása szerinti tagállam szerzői jogával azonos szintű védelemben részesülnek.

A 93/83 irányelv a kötelezően közös jogkezelés körébe utalta a más tagállamból érkező műsorok továbbközvetítésének engedélyezésével kapcsolatos jogok gyakorlását. Eszerint a tartalmak jogosultjai e jogokat kizárólag közös jogkezelő szervezetek útján gyakorolhatják, önálló engedélyezési jogukat a más tagállamokban végzett vezeték nélküli továbbközvetítési felhasználások tekintetében elveszítik. Az irányelv e kötelező közös jogkezelési rendszer alól kizárja a műsorsugárzó szervezet által a saját műsora tekintetében gyakorolt jogokat, legyenek azok akár ténylegesen a sajátjai, akár pedig olyanok, amelyeket más szerzői vagy szomszédos jogi jogosultak ruháztak rá át. A kábelszolgáltatóknak e rendelkezések elfogadását követően tehát, one-stop shop keretében, elegendővé vált csupán egy közös jogkezelő szervezettől engedélyt kérniük a teljes műsorfolyam továbbközvetítéséhez.²⁹

Esetünkben ezt a védelmet a közös jogkezelő szervezet, az AKM osztrák szerzői jogi közös jogkezelő társaság biztosította, amely együttműködési szerződések révén mind a hazai, mind a tagállami jogosultak érdekeit képviselte.

E szervezetek feladata gondoskodni arról, hogy e jogok felhasználásáért járó díjazás a teljes potenciális közönség figyelembevételével történjen. A szerzett jogokért fizetendő összeg megállapításánál a feleknek figyelembe kell venniük a közvetítés minden aspektusát, mint például a tényleges és potenciális közönséget és a nyelvi változatokat.

A kibocsátás szerinti tagállam elve megállapításának fő célja az volt, hogy a jogbiztonság és az összes érintett szereplő érdekei megfelelő szintű védelmének biztosítása révén megkönnyítse a rádió- és televízióműsorok határokon átívelő, műholdas közvetítését.³⁰

Miként az EUB korábbi ítéletében rögzítette, az irányelvi fogalom meghatározás több elemből tevődik össze. Maga a cselekmény:

²⁹ *Lábodý Péter*: Az uniós audiovizuális politika és a szerzői jog egyik metszéspontjáról, avagy miért nem érhetők el ugyanazok a televízió-műsorok minden tagállamban. In *Medias Res*, 2019. 2. sz., p. 187–209.

³⁰ A 93/83 irányelv (3)–(5) preambulumbekzdése szerint.

- először is abból áll, hogy a műsorhordozó jeleket a műhold felé, majd onnan a Föld felé vezető közvetítési láncba juttatják;
- másodsor, a jelek közvetítési láncba juttatásának egy műsorsugárzó szervezet ellenőrzése és felelőssége mellett kell történnie;
- harmadszor, a műsorhordozó jeleknek a nyilvánosság általi vételre kell irányulniuk;
- negyedszer, a szerzői jogban a nyilvánosság általi tényleges vétel nem feltétele a nyilvánossághoz közvetítés megvalósulásának, így e közvetítési láncnak megszakítás nélkül kell működnie a jelek közvetítési láncba történő juttatásától a nyilvánosság általi potenciális vételig;
- ötödször, ha a jeleket kódolják, a kód feloldásához szükséges eszközt annak a műsorsugárzó szervezetnek kell a nyilvánosság rendelkezésére bocsátania, amelynek ellenőrzése és felelőssége mellett vagy amelynek hozzájárulásával a cselekményt végzik.³¹

A 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének *b*) pontja értelmében a műholdas nyilvánossághoz közvetítésre kizárólag abban a tagállamban kerülhet sor, ahol a műsorsugárzó szervezet ellenőrzése és felelőssége mellett a műsorhordozó jeleket a műhold felé, majd onnan a Föld felé vezető megszakítatlan közvetítési láncba juttatják.

Az e feltételeknek megfelelő cselekmény a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének *a*) pontja értelmében vett „műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül, és a kibocsátás szerinti tagállam elve vonatkozik rá. Mivel ez az elv nemcsak magára a műsorhordozó jelnek a műholdas műsoratvivő rendszerbe való befoglalására – a kibocsátásra – hanem a teljes közvetítésre – beleértve a jelnek a végfelhasználókhoz történő továbbítását is – vonatkozik, ezért a közvetítés egészére kizárólag a kibocsátás szerinti tagállam joga alkalmazandó.

Az irányelv e rendelkezését az osztrák szerzői jogi törvény az UrhG 17b. §-a (1) bekezdésében szó szerint ültette át.

Ugyanakkor a szerzői vagy szomszédos jogi védelemben részesülő művek olyan távolról – akár műhold útján – történő felhasználása, amely nem felel meg a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének *a*) és *c*) pontjában foglalt feltételeknek, nem minősülhet az e rendelkezés értelmében vett „műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítésnek”, és nem vonatkozik rá a kibocsátás szerinti tagállam elve sem.

V.3. A műholdas „nyilvánossághoz közvetítésről”

A 93/83 irányelv alkalmazásában „műhold” minden olyan frekvenciasávon működő kisu-gárzás, amely a távközlési jog szerint nyilvánosság általi vételre szánt jelek sugárzására vagy zártkörű, egyéni kommunikáció céljára van fenntartva. Alkalmazásában „a jelek műhold

³¹ Airfield-ítélet 52. pont.

felé sugárzása, az a cselekmény, amikor a műsorhordozó jeleket a műhold felé, majd onnan a Föld felé vezető megszakítatlan közvetítési láncba juttatják³²

A kódolt műsorhordozó jelek esetén a műholdas nyilvánossághoz közvetítés akkor valósul meg, ha a kód feloldásához szükséges eszközt a műsorsugárzó szervezet vagy annak hozzájárulásával más bocsátotta a nyilvánosság rendelkezésére.

Eszerint – mint jelen esetben is – a nyilvánosság általi vételre szánt műsorhordozó jeleket vagy maguk a műsorsugárzó szervezetek, vagy hozzájárulásukkal a Canal+ a műhold felé, majd onnan a Föld felé vezető közvetítési láncba juttatja. E szervezetek ellenőrzési jogosultsággal rendelkeznek a közvetítési láncba juttatás felett, és felelősséget vállalnak érte. Tevékenységük célja műsorok közvetítése a nyilvánosság általi közvetlen vétel érdekében.

A közvetítési lánc a jeleknek a műholdas műsorátvivő rendszerbe való belefoglalása és a nyilvánosság általi potenciális vétele között megszakítás nélkül működik. Az e jeleken végzett bármilyen beavatkozás – mint például a tömörítés vagy a kódolás és a kód feloldása – a jelek műholdas továbbításra való előkészítésének szokásos műszaki tevékenységei közé tartozik, és nem jelenti a közvetítési lánc megszakítását.³³

Az eljárás során a felek között nem volt vitatott, hogy a kód feloldásához szükséges eszközöket a Canal+ az érintett műsorsugárzó szervezetek hozzájárulásával bocsátotta a nyilvánosság rendelkezésére.

A 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének *b)* pontjában foglalt szabály alkalmazásához – miszerint: „az irányelv nem érinti a *b)* a bérleti és haszonkölcsönzési joggal, illetve a szellemi tulajdon területén a szerzői joghoz kapcsolódó egyes jogokkal kapcsolatos hatályos közösségi rendelkezéseket” – azonban az szükséges, hogy az 1. cikk (2) bekezdésének *a)* és *c)* pontja értelmében vett „műholdas nyilvánossághoz közvetítésről” legyen szó, mivel e rendelkezések e tekintetben kumulatív feltételeket határoznak meg.³⁴

A jelen ügybenihez hasonló közvetítést érintően az EUB korábbi ítéletében már kimondta, hogy mind a televíziós műsorok közvetett közvetítését, mind pedig az ezen együttes feltételek mindegyikének megfelelő közvetlen közvetítést úgy kell tekinteni, mint amelyek mindegyike egyetlen műholdas nyilvánossághoz közvetítésnek minősül, és így oszthatatlan. Ugyanakkor azonban az ilyen közvetítés oszthatatlansága nem jelenti azt, hogy a műholdas programcsomag-szolgáltató e közvetítésben való közreműködése az érintett jogosultak engedélye nélkül is lehetséges lenne.³⁵

Jelen ügyben a felek által felhívott osztrák szabályozás szerint is a műholdas műsorsugárzás csak abban az államban valósul meg, ahol erre a közvetítési láncba juttatásra sor kerül.³⁶

³² Irányelv (14) preambulumbekzdés.

³³ Airfield-ítélet, 60., 61. pont.

³⁴ Ítélet 22. pont.

³⁵ Airfield-ítélet 69–70. pont.

³⁶ Az UrhG 17b § (1) bekezdés 2. fordulata szerint.

V.4. A szerzői jogok jogosultjainak engedélye

Kiindulásképpen rögzíteni kell, hogy a szerzők műveik nyilvánosságához történő műholdas közvetítésének engedélyezésére kizárólagos joggal rendelkeznek.

Bár a műholdas programcsomag-szolgáltató a műhold útján történő nyilvánosságához közvetítés egységes és oszthatatlan cselekményében működik közre, köteles a műsorsugárzó szervezettől függetlenül engedélyt kérni a szerzői és szomszédos jogok jogosultjaitól azon új nyilvánosság tekintetében, amelynek hozzáférést biztosított az ilyen módon közvetített, szerzői jogi védelemben részesülő művekhez. A szerzői jogok jogosultjainak engedélyezniük kell a védelem alatt álló művek műhold útján történő nyilvánosságához közvetítését, és a jogosultknak a műveik ilyen közvetítéséért járó megfelelő díjazásának meghatározásához a közvetítés valamennyi paraméterét – mint például e közvetítés tényleges és potenciális közönségét is – figyelembe kell venni.

Az ilyen engedélyt annak a személynek kell beszereznie, aki e közvetítést végzi vagy aki abban közreműködik, és így e közvetítés révén az oltalom alatt álló műveket új közönség számára teszi hozzáférhetővé. Pontosan olyan közönség számára, amelyet a más személy számára az oltalom alatt álló művek szerzői által adott engedély megadásakor nem vettek figyelembe.

E tekintetben az EUB már megállapította, hogy a 93/83 irányelv 1. cikk (2) bekezdése *a)* pontjának megfelelően az olyan műholdas nyilvánossághoz közvetítést, mint amilyen a jelen ügy tárgyát képező közvetítés is – az a műsorsugárzó szervezet végzi, amelynek ellenőrzése és felelőssége mellett a műsorhordozó jeleket a műholdra vezető közvetítési láncba juttatják.

Jelen ügyben nem volt vitatott, hogy e szervezet ily módon a védelem alatt álló műveket főszabály szerint új közönség számára teszi hozzáférhetővé. Következésképpen a 93/83 irányelv 2. cikkében megjelölt engedélyt e szervezetnek kell beszereznie.³⁷

Az EUB egyik korábbi ítéletében bevezetett „új közönség” fogalmát „a mű közvetítésével célba vett eredeti közönségtől eltérő közönségként” határozta meg.³⁸ E megállapítása arra a közönségre vonatkozik, „amelyet a védelem alatt álló művek szerzői nem vettek figyelembe akkor, amikor a műveknek az eredeti nyilvánosság számára való közvetítés útján való felhasználását engedélyezték”.³⁹ E meghatározást a mai napig ebben az értelemben használják.⁴⁰

Szerzői jogi szempontból felhasználónak a nyilvánosságához közvetítő személye tekinthető. Nem számít ugyanakkor felhasználónak a műsorközvetítő technikai berendezések (pl. digitális jeltovábbítók) üzemeltetője, ha más megbízásából annak műsorát sugározza. Ez

³⁷ Airfield-ítélet 71–83. pont.

³⁸ 2006. december 7-i SGAE-ítélet C-306/05, EU:C:2006:764, 40. pont.

³⁹ 2011. október 4-i Football Association Premier League és társai-ítélet C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 197. pont.

⁴⁰ 2021. június 22-i YouTube és Cyando-ítélet C-682/18 és C-683/18, EU:C:2021:503 70. pont.

esetben a szolgáltató csupán közreműködő. Nyilvánossághoz közvetítőnek számít ugyanakkor a szolgáltató, amennyiben egy már közvetlen vételre sugárzott műsort a saját döntése alapján kábelhálózatba táplál vagy mikrohullámú sugárzással egyidejűleg továbbközvetít.⁴¹

Amennyiben a 93/83 irányelv 1. cikk (2) bekezdésének *b*) pontjában foglalt szabály alapján az ilyen műholdas nyilvánossághoz közvetítésre csak abban a tagállamban kerül sor, ahol a műsorhordozó jeleket a műholdra vezető közvetítési láncba juttatják, a műsorsugárzó szervezetnek ezt az engedélyt kizárólag ebben a tagállamban kell beszereznie.

V.5. A műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítés célközönségéről

A közvetlen műholdas műsorsugárzás esetében a nyilvánosság egy és oszthatatlan, csakúgy, mint az a cselekmény, amellyel a nyilvánosság a szerzői jogi védelemben részesülő művek közvetítését fogadja.

Ha a műsorsugárzás kódolva van, a nyilvánosság azon személyekből áll, akik számára a kód feloldásához szükséges eszközöket a műsorsugárzó szervezet vagy annak hozzájárulásával más a rendelkezésére bocsátotta. A szabadon fogható műsorsugárzás esetében ez a nyilvánosság azokból a személyekből áll, akik a műhold vételi területén, „lábnyomában” tartózkodnak.

Ugyanakkor a szerzői jogi jogosultaknak a műveik ilyen közvetítéséért járó megfelelő díjazásának meghatározása érdekében figyelembe kell venni az érintett műsorszórás minden paraméterét, mint például a tényleges és a potenciális közönséget.

Amennyiben e tényleges vagy potenciális közönség egy része más tagállamokban található, mint amelyben a műsorhordozó jeleket a műholdra vezető közvetítési láncba juttatják, a különböző érintett közös jogkezelő társaságok feladata, hogy e jogosultak méltányos díjazásának biztosítására megfelelő megoldásokat találjanak.⁴²

A külföldi dekódoló eszközök használatával és ezen eszközök kereskedelmi célú használatával kapcsolatban az EUB korábbi ítéletében már rögzítette, hogy a „jogellenes eszköz” fogalma magában foglalja a külföldi dekódolóeszközöket is, beleértve azokat az eszközöket, amelyeket hamis név és hamis cím megadásával szereztek be és/vagy hoztak működésbe, és azokat, amelyeket a kizárólag magáncélú használatra vonatkozó szerződéses korlátozás megsértésével használnak.⁴³

A feltételes hozzáférésen alapuló vagy abból álló szolgáltatások jogi védelméről szóló, 98/84/EK irányelv 2. cikkének *e*) pontja értelmében e fogalom nem vonatkozik a valamely műsorsugárzó szervezet közvetítési szolgáltatásaihoz hozzáférést biztosító, e szervezet engedélyével gyártott és forgalomba hozott eszközökre, továbbá az e szervezet akaratával el-

⁴¹ Trombitás Mónika: A nyilvánossághoz közvetítés típusai és elhatárolásuk: *arsboni.hu*, 2012.

⁴² Ítélet 28. pont.

⁴³ Football-ítélet, 62. pont.

lentétesen, a kibocsátás szerinti földrajzi területen kívül használt külföldi dekódoló eszközökre, sem azokra, amelyeket hamis név és hamis cím megadásával szereztek be és/vagy hoztak működésbe, és azokra sem, amelyeket kizárólag a magáncélú használatra vonatkozó szerződéses korlátozás megsértésével használtak.

A műsorsugárzó szervezeteknek mindenképpen figyelembe kell venniük ezt a nyilvánosságot, mivel hozzájárultak ahhoz, hogy a kód feloldásához szükséges eszközök e nyilvánosság számára rendelkezésre álljanak. Adott esetben előfordul, hogy a műsorsugárzó szervezetek nem voltak eléggé transzparensak a szerzői jog jogosultjai felé, és hogy a jogosultak más nyilvánosságot képzeltek el, mint amelynek a közvetítést valójában szánták. Ilyen esetben a műhold útján történő nyilvánosságához közvetítés egésze jogellenes, mivel az a jogosultak engedélye nélkül történt.

Ennek feloldásául szolgál a műsorsugárzó szervezetek azon feladata, hogy a közvetítés származási tagállamában ilyen engedélyt szerezzenek be. Ez azonban nem jogosítja fel a jogosultakat arra, hogy a vétel helye szerinti tagállamban a műholdasprogramcsomag-szolgáltató tevékenységével szemben fellépjenek.

V.6. Más szereplők részvétele a közvetítésben

A gyakorlatban nem zárható ki, hogy a műholdas nyilvánosságához közvetítésben más szereplők is részt vegyenek oly módon, hogy a műveket vagy a védelem alatt álló teljesítményeket az érintett műsorsugárzó szervezet által célba vett közönségnél szélesebb közönség számára teszik hozzáférhetővé, amelyet e művek vagy teljesítmények szerzői e szervezet általi felhasználásuk során nem vettek figyelembe. Erre az esetre a műsorsugárzó szervezetnek adott engedély nem terjed ki. Ilyen eset áll fenn akkor, ha valamely szereplő az e közvetítéshez hozzáféréssel rendelkező személyek körét kibővíti, és így a műveket vagy a védelem alatt álló teljesítményeket egy új közönség számára teszi hozzáférhetővé.⁴⁴

A jel kódolására és a kód feloldására szolgáló eszközöknek a nyilvánosság rendelkezésére bocsátására irányuló szolgáltatás – amennyiben azt a műsorsugárzó szervezet hozzájárulásával nyújtják – a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerinti műhold útján történő nyilvánosságához közvetítés egységes és oszthatatlan cselekményének részét képezi. Amikor a műholdasprogramcsomag-szolgáltató azáltal, hogy lehetővé teszi a nyilvánosság tagjainak a műsorok dekódolását, és ezzel hozzáférést biztosít számukra a szerzői jog által védett művekhez, e tagok a műhold útján történő nyilvánosságához közvetítés nyilvánosságának olyan tagjai, akiket a közvetítést kezdeményező műsorsugárzó szervezetek figyelembe vettek.

⁴⁴ Airfield-ítélet 76, 77. pont.

Az e szervezet előfizetési díjának felszámításával kapcsolatban az EUB korábbi ítéletében tett megállapítása szerint az előfizetési díj a műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítéshez való hozzáférés ellentétele, a nyilvánosság által az érintett közvetítésért fizetendő díj.

Annak kapcsán, hogy a műholdasprogramcsomag-szolgáltató a műsorsugárzó szervezetektől származó különböző közvetítéseit egy új audiovizuális termékbe gyűjti egybe,⁴⁵ mindenképpen emlékeztetni kell arra, hogy szerzői jog nem audiovizuális termékekben, sem műholdas programcsomagokban, de még csak nem is műsorokban gondolkodik, hanem szerzői jogi védelem alatt álló művekben, ami szomszédos jogi védelem tárgyát képező műveket és teljesítményeket jelent, mivel a jogosultak kizárólagos jogaikat ezen művek kapcsán gyakorolják.

Adott szolgáltató műholdas programcsomagjába egy szerzői jogi védelemben részesülő művet tartalmazó műsornak a beillesztése az adott mű nyilvános közvetítésére vonatkozó engedélyének árát megkülönböztető módon befolyásolhatja. Ennek ára az érintett mű felhasználásából származó várható bevétel alapján határozható meg. E tekintetben az engedélyek olyan rendszerben, amelyben nincsenek olyan rendelkezések, amelyek célja a piacok nemzeti határok szerinti felosztása, semmivel nem ellentétes az, hogy a jogosult olyan összegről állapodjon meg, amely figyelembe veszi a potenciális közönséget azon tagállamban, amely számára a kizárólagos engedélyt megadják, valamint minden olyan más tagállamban is, amely a közvetítési megállapodás tárgyát képező műsorokat ugyancsak vételezi.

Egy új termékbe való összeállítással a műholdasprogramcsomag-szolgáltató nem terjeszti ki az e csomagokat alkotó műsorokhoz hozzáféréssel rendelkező személyek körét azokhoz a személyekhez képest, akiket az e műsorokat sugárzó műsorsugárzó szervezetek ellenőrzése és felelőssége mellett végzett, műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítés megcélóz.

V.7. A műsorsugárzó felelőssége

Esetenként azonban zavar adódhat abból, hogy egyes televíziós műsorokat ugyanazon a területen – műholdon keresztül – egyszerre sugároznak szabadon fogható és kódolt formában, amelynek vételéért a felhasználónak külön kell fizetnie. Emiatt úgy tűnhet, hogy a kódolt műsorsugárzás a szabadon fogható műsorsugárzás továbbközvetítése, és így a nyilvánossághoz képest új nyilvánossághoz szól.

Ennek kapcsán rögzíteni kell, hogy az a tény, hogy a műholdasprogramcsomag-szolgáltató a csomagokba szabadon fogható műsorokat is felvesz, csupán az ügyfelei irányában alkalmazott kereskedelmi célú kommunikáció, amelynek célja a csomagban elérhető műsorok számának érzékelhető növelése. Ezzel összhangban a műholdasprogramcsomag-szolgáltató csak akkor lehet felelős a szerzői és szomszédos jogok jogosultjaival szemben az új nyilvánossághoz történő közvetítésért, ha tevékenysége olyan nyilvánossághoz közvetítésnek

⁴⁵ Airfield-ítélet 80., 81. pont.

minősül, amely különbözik attól, a műhold útján történő nyilvánosságához közvetítéstől, amely annak a műsorsugárzó szervezetnek tulajdonítható, amelynek ellenőrzése és felelőssége mellett a műsorhordozó jelet a közvetítési láncba juttatták.

A műsorsugárzó szervezet felelőssége nem osztható meg. A 93/83 irányelv 1. cikk (2) bekezdésének *a)*–*c)* pontjában az uniós jogalkotó nemcsak a műhold útján történő nyilvánosságához közvetítést határozta meg a szerzői jogi értelemben vett egyetlen felhasználási cselekményként annak megvalósulása helyével együtt, hanem annak megvalósítóját is – a közvetítést kezdeményező műsorsugárzó szervezet személyében – megjelölte.⁴⁶ Ez a szervezet különösen a szerzői jogi védelemben részesülő művek felhasználásáért e jogok jogsultjainak tartozik felelősséggel. Ez a felelősség a kibocsátás szerinti tagállam elvét tükrözi.

V.8. A szolgáltatás igénybevétele

A műsorsugárzó szervezet szolgáltatásai nyújtására az azt igénybevevőkkel egyedi előfizetői szerződést köt. Szolgáltatása az előfizetői hozzáférési pont létesítését követően meghatározott díjak megfizetése ellenében vehető igénybe.

Ennek során különbséget tehet garantált és nem garantált csatornák között. A garantált csatorna teljes egészében a szolgáltatás részét képezi, és egyedi szerződés megkötése esetén a szolgáltató ezen csatornatípusba tartozó csatornák szolgáltatására vállal kötelezettséget. Ezzel szemben a nem garantált csatornák a szolgáltatáshoz kapcsolva elérhetőek lehetnek, de ezek nyújtására a szolgáltató technikai okokból vagy az adott médiaszolgáltatóval kötött megállapodásból eredő okokból nem tud kötelezettséget vállalni. Ennek következtében e csatornák nem minősülnek a szolgáltatás részének. A nem garantált csatornák indikatív – jelzésértékű, kötelezettségvállalást nem tartalmazó – listáját a szolgáltató tájékoztatási célból külön csatolhatja. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a szolgáltató ezeket szolgáltatása részeként kívánja nyújtani, így a nem garantált csatornák listája a piaci lehetőségekhez képest változhat. A szolgáltató a garantált és nem garantált csatornákat egyoldalúan határozhatja meg, azonban garantált csatornából nem garantált csatornává – a szolgáltatási szerződés módosítása nélkül – nem minősíthet át.⁴⁷

A 93/83 irányelv célja nem csupán az volt, hogy a szerzői jog területiális jellegéhez kapcsolódó akadályok megszüntetésével megkönnyítse a műsorok műholdas közvetítését, hanem az is, hogy a műhold útján történő nyilvánosságához közvetítés egészéért felelős gazdasági szereplő kijelölésével védje a szerzői és szomszédos jogokat.⁴⁸ Ehhez az szükséges, hogy – 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének *a)* pontja szerinti – műhold útján történő

⁴⁶ Airfield-ítélet 75. pont.

⁴⁷ 2 Canal+ Luxembourg S. à r.l. műholdas műsorterjesztési szolgáltatás nyújtására vonatkozó általános szerződési feltételei. Hatályos: 2021 január 15., p. 15.

⁴⁸ A 93/83 irányelv (5) preambulumbekkezdése.

nyilvánosságához közvetítés esetén a műsorsugárzó szervezetnek teljes ellenőrzést kell gyakorolnia, és a teljes cselekményért teljes felelősséget kell viselnie.

E tekintetben egyrészt az irányelv (5) és (14) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a szerzői jogra vonatkozó nemzeti rendelkezések közötti eltérésekből eredő jogbizonytalanság a műsorok Unión belüli szabad mozgásának közvetlen akadályát képezi, és hogy a megszerzendő jogokkal kapcsolatos jogbizonytalanságot – amely akadályozza a műholdas műsorok határokon átnyúló továbbközvetítését – a műholdas nyilvánosságához közvetítés uniós szintű meghatározásával lenne célszerű orvosolni, többek között annak elkerülése érdekében, hogy ugyanazon műsorsugárzási cselekményre több nemzeti jogszabályt kumulatív módon alkalmazzanak.

Az irányelv (15) preambulumbekzdése megfogalmazásában a kizárólagos sugárzási jog szerződés útján való megszerzésének összhangban kell állnia azon tagállam szerzői és szomszédos jogi jogszabályaival, amelyben a műholdas nyilvánosságához közvetítésre sor kerül.⁴⁹ Ennek következtében a szolgáltató és az ügyfele közti szerződés esetenként sajátos tartalommal bírhat.

Jelen esetben a műsorsugárzó általános szerződési feltételekben kötötte ki, hogy az előfizetői szerződés megkötését megelőzően és annak hatálya alatt annak érdekében, hogy az ügyfél fizetési készségéről és képességéről meggyőződjön, bármikor jogosult az ügyfél teljesítőképességének vizsgálatára. Feltételként rögzítette, hogy a műholdas sugárzás előfizetője a szolgáltatást meghatározott műszaki feltételekkel, rendeltetésszerűen köteles használni.

Nem rendeltetésszerű a használat különösen, ha:

- a) az előfizető akadályozza vagy veszélyezteti a szolgáltató hálózatának rendeltetésszerű működését, így különösen ha az előfizető a beltéri egységhez megfelelés tanúsítvánnyal nem rendelkező végberendezést vagy nem megfelelő interfésszel rendelkező végberendezést csatlakoztat;
- b) a szolgáltatást igénybe vevő előfizető e szolgáltatást a szolgáltató hozzájárulása nélkül harmadik személy részére továbbértékesíti, vagy azt hálózati szolgáltatás céljára használja;
- c) az előfizető a műsorjelet jogosulatlanul vételezi, azt harmadik személynek jogellenesen továbbítja, vagy a kódolt műsorjelet jogosulatlanul dekódolja;
- d) a szolgáltatást nyilvános előadás keretében, erre való jogosítás nélkül előfizetői hozzáférési pont létesítésére, vagy hálózati végponthoz, hálózathoz történő csatlakozására, és a szolgáltatás megkezdésére vállalt határidő módosítására használja fel.⁵⁰

E körben rögzíteni kell, hogy az általános szerződési feltételekkel való érintettsége alapján az előfizető keresetőségi joggal rendelkezik. Az, hogy a nyújtott szolgáltatás előfizető

⁴⁹ Ítélet 32. pont.

⁵⁰ I. m. (47), p. 13.

általi nem rendeltetészerű használata a szolgáltató számára milyen konkrét hatásokkal jár, bizonyítási eljárás alapját képezi.

VI. AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG DÖNTÉSE

Az EUB a műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbközvetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról szóló, 93/83/EGK irányelv 1. cikke (2) bekezdésének *b*) pontját illető értelmezésében az alábbiakat rögzítette.

Abban az esetben, ha a műholdas programcsomag-szolgáltató ahhoz a műholdas nyilvánosságához közvetítéshez, amelyben részt vesz, köteles beszerezni az érintett szerzői és szomszédos jogok jogosultjainak engedélyét, ezt az engedélyt – az érintett műsorsugárzó szervezet részére adott engedélyhez hasonlóan – kizárólag abban a tagállamban kell beszerezni, amelyben a műsorhordozó jeleket a műholdra vezető közvetítési láncba juttatják.

VII. ÖSSZEGZÉS

Az EUB jelen ítéletében pontosította, hogy az érintett szerzői és szomszédos jogok jogosultjainak engedélyét a műholdas programcsomag-szolgáltatónak közvetítéséhez kizárólag abban a tagállamban kell beszereznie, amelyben a műsorhordozó jeleket a műholdra vezető közvetítési láncba juttatják.

Az ítélet világosan rögzíti, hogy a szerzőnek kizárólagos joga engedélyezni vagy megtiltani műveinek műhold útján történő sugárzását.⁵¹ A „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmának a műholdas műsorszórással összefüggésben történő értelmezésében tisztázta a műholdas programcsomag-szolgáltató szerepét.

Az ítélet korábbi határozataira is épít, és megerősíti az uniós szerzői jog bevett elveit. Míg a Svensson-ügy a nyilvánossághoz közvetítésnek egy internetes oldalon egy másik internetes oldalon szabadon hozzáférhető művekre mutató kattintható linkek szolgáltatásával kapcsolatos jogértelelmzést igényelt, a műsorhordozó műholdas jelek közvetítési láncba való juttatásával a helyzet gyökeresen megváltozott.

Az EUB ezen ítéletét követően számos tényállásban vizsgálta a nyilvános közvetítés és a „új nyilvánosság” kérdéskörét. A jelen ügy előzményeként vizsgált ítéleteiből megállapítható, hogy az irányelv értelmezése – az alapul szolgáló élethelyzetek időben formálódó voltára tekintettel – folyamatosan változott, árnyaltabbá vált.

Jelen ítéletében tett megállapítása szerint, a műholdcsatorna-szolgáltató nem rendelkezik a műholdon keresztül sugárzott műsorok tartalma felett, ezért az uniós szerzői jog értelmében nem végez nyilvánosságához közvetítést. Ez új elem a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmá-

⁵¹ Irányelv 2. cikk.

nak értelmezésében a műholdas műsorszórással összefüggésben, mivel tisztázta a műholdas-csomag-szolgáltató szerepét a szerzői jogi védelem alatt álló művek közvetítésében.

Az EUB az eset jogi elemzése során részletesen vizsgálta az irányelvek és az érintett tagállami szabályozás előírásait, és azokból logikus következtetéseket vont le. Az elemzett eset jelentőségét tekintve túlmutat az érintett EU-normák szigorú értelemben vett jogértelmezési kérdésein.

A kibocsátás szerinti tagállam elve uniós jogalkotó általi megállapításának fő célja az volt, hogy a jogbiztonság és az összes érintett szereplő érdekei megfelelő szintű védelmének biztosítása révén megkönnyítse a rádió- és televízióműsorok határokon átívelő, műholdas közvetítését. Ez az elv nemcsak magára a kibocsátásra – azaz a műsorhordozó jelnek a műholdas műsorátvivő rendszerbe való belefoglalására – hanem a teljes közvetítésre – beleértve a jelnek a végfelhasználóhoz történő továbbítását is – vonatkozik. Ezért a közvetítés egészére kizárólag a kibocsátás szerinti tagállam joga alkalmazandó.

Az EUB ugyanakkor rögzítette, hogy a szerzői vagy szomszédos jogi védelemben részesülő művek távolról – akár műhold útján – történő felhasználása, amely nem felel meg az előírt feltételeknek, nem minősülhet az e rendelkezés értelmében vett „műhold útján történő nyilvánosságához közvetítésnek”, és nem vonatkozik rá a kibocsátás szerinti tagállam elve sem.

A műholdas műsorszórás cselekményben közreműködő műholdasprogramcsomag-szolgáltatók szolgáltatásait más tagállamokban is nyújthatják. A műsorszórók sugárnyalábjai viszonylag nagy teljesítménysűrűséggel érik el a szolgáltatásnyújtásra kijelölt területet.

A műsorszolgáltató szervezetek szabadon gyakorolhatják saját kapcsolódó jogait saját műsoraik kábeles továbbközvetítésének engedélyezésére vagy megtiltására.⁵² A továbbközvetítésnek a szerzői jogok tulajdonosaival kötött szerződés, és nem a jogszabályi rendelkezésekből eredő engedélyek alapján kell történnie.⁵³ Ezeket az engedélyeket csak közös jogkezelő szervezetek adhatják ki vagy utasíthatják el.⁵⁴

Az irányelv gyakorlatilag kötelezővé teszi a szervezetek igénybevételét, mivel a közös jogkezelő szervezetek kifejezett megállapodás hiányában a szerzői jog jogosultja vezetékes továbbközvetítési jogainak kezelésével megbízottnak tekinthetők.⁵⁵ A szerzői jogi engedélyeztetést azonban sokszor rövid időn belül kell elvégezni, de a jogkezelő szervezetek megtalálhatják a megfelelő megoldásokat a jogtulajdonosok megfelelő kompenzációjának biztosítására, amennyiben a tényleges vagy potenciális nézettség részben más tagállamokban érhető el, mint ahol a programokat hordozó jeleket a műhold felé vezető kommunikációs láncba beviszik.

⁵² Irányelv 10. cikk

⁵³ Irányelv 8. cikk

⁵⁴ Irányelv 9. § (1) bek.

⁵⁵ Irányelv 9. (2) bekezdés

Az EUB ítélete a főtanácsnok indítványával lényegében azonos struktúrát követett, de következtetése néhány kérdésben nem volt azonos. Ez esetenként az okfejtésekben, a következtetésekben és az eltérő nézőpontokból való vizsgálatban jelentkezett.

A főtanácsnok általános megállapítása szerint – a szerzői jog territorialitásának elvével, valamint a piaci szereplők gyakorlatával kapcsolatban, beleértve az ezen elv alapján létrehozott közös jogkezelő szervezetek gyakorlatát is – paradox módon a technológia, minél inkább lehetővé teszi, különösen a – a jelen ügy tárgyát képező – műholdas műsorsugárzás és újabban az internet az államok közötti kulturális cserét, annál inkább éreztetni akadályozó hatását a szerzői jog territorialitásának elve.⁵⁶ E körben merült fel az ügy lényegét adó kérdés, hogy a műholdas programcsomag-szolgáltató a vétel helye szerinti tagállamban új nyilvánosságnak közvetít-e szerzői jogi védelemben részesülő műveket.

Az ítélet és a főtanácsnok véleménye eltért a műholdas csomag-szolgáltató szerepének értékelésében és a szerzői jogokkal védett művek továbbításában.

A főtanácsnok úgy vélte, hogy a műholdas csomag-szolgáltató csak akkor felelős a jogtulajdonosokkal szemben az új nyilvánossághoz közvetítésért, ha tevékenysége nyilvánossághoz közvetítésnek minősül, amely különbözik a műholdas nyilvánossághoz közvetítéstől, és annak a műsorszolgáltatónak tudható be, akinek irányítása és felelőssége alatt a műsort hordozó jel a kommunikációs láncba bekerül. Ebben az eltérő esetben a műholdas csomag-szolgáltató által a nyilvánossághoz közvetítés a fogadó tagállamban történik.

Ezért – megítélése szerint – az irányelv 1. cikk (2) bekezdésének *b*) pontját úgy kell értelmezni, hogy a műholdas csomag szolgáltatója nem köteles megszerezni abban a tagállamban, amelyben az így közölt védett művek a nyilvánosság számára hozzáférhetőek, a szerzői jogok és a szomszédos jogok jogosultjainak felhatalmazását olyan, műhold útján történő nyilvánossághoz közvetítésre, amelyben a szolgáltató részt vesz.

Ez volt a döntő különbség az ítélet és az indítvány megállapításai között.

Az ítélet nem foglalkozott a helyi műsorszórók engedélyének elérhetőségével a műsorsugárzási helyen. Ehelyett a „közönség számára történő közlés” fogalmának értelmezésére és a műholdas csomag-szolgáltató szerepére összpontosított a szerzői jogokkal védett művek továbbításában. Tisztázta, hogy a jogtulajdonosok beleegyezése abban a tagállamban, ahol a művek elérhetővé válnak, elegendő a szerzői jogokkal védett művek műholdas közvetítéséhez, és hogy a műholdas csomag-szolgáltató az irányelv értelmében nem hajt végre közönség számára történő közlést.

Mivel az indítvány javaslata ellentétes volt az EUB ítélkezési gyakorlatának a tényállásból és az uniós szabályozásból levont következtetéseivel, az EUB a főtanácsnok javaslatának a következtetését ítéletében nem vette figyelembe.

Az eset jelentősége abban is áll, hogy az EUB az uniós jogalkotó közel 30 évvel ezelőtt kifejezett akaratának jelen jogértelmező ítéletével is hozzájárult az uniós jogharmonizáció

⁵⁶ Indítvány. Bevezetés.

sikeréhez. Az EUB tárgyat szabályzó ítélkezési gyakorlata az egyre gyorsuló változásokra tekintettel bővül, és egyre árnyaltabbá válik.

Az EUB jelen ügyben a műsorszolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint televíziós és rádiós műsorok továbbközvetítésére alkalmazandó szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlását értelmező korábbi ítéletei által kijelölt nyomvonalon haladt. Jelen ítélete hatással lehet a piacra, mivel tisztázta, hogy egy – az oszthatatlan és egységes sugárzási tevékenységben részt vevő – műholdasprogramcsomag-szolgáltatónak csak abban a tagállamban kell beszereznie a vonatkozó szerzői jogok és kapcsolódó jogok tulajdonosainak hozzájárulását, ahol a programhordozó jeleket beviszik a műholdhoz vezető kommunikációs láncba. Ezt az érintett tagállamoknak kell biztosítaniuk.